

ÖNSÖZ

Beden Jestleri—Escribiendo para idear⁹⁰

Hikâye anlatmanın epistemolojik bir yanı vardır. Birbirimizi ve kendimizi öykülerle biliriz. Dünyayı öykülerle biliriz. Öyküler aynı zamanda bilmeyişlerimizdir: Bizden esirgenen dünyayı bilmeyişimiz, kendimizi bilmekten ve başkalarını anlamaktan mahrum edilişimizdir.

Andrea Barrett, *Writer's Chronicle*,
C. 32, Sayı 3, Aralık 1999

Geceleri yazarken evimin üstünde süzülen la luna'nın [Ay],⁹¹ Co-yolxauhqui'nin varlığını hissedirim. Gözümde *muerta y decapitada* (cansız ve başı kesilmiş) olarak, *una cabeza con los parpados cerrados* (gözleri kapalı bir baş) olarak canlandırırım onu. Derken gözlerini açar y *la miro dar luz a los lugares oscuros*, karanlıkları aydınlattığını

⁹⁰ Metnin orijinalinde, hemen arkasından İngilizcesiyle tekrarlanan İspanyolca sözcük ve cümleler ile kitabın sonundaki terimler sözlüğünde yer alan sözcükler olduğu gibi bırakılmıştır (Ç.N.).

⁹¹ Metnin İspanyolca kısımlarda köşeli parantez çevirmenin, parantez yazarın notunu belirtir (Ç.N.).

görürüm. Yazmak, bilgi ve conocimiento (içgörü) üreten bir keşif ve algılama sürecidir. Sık sık içimden bir şeyler yazmak gelir; kendimi ifade etme, anlam üretme, dünyayı anlamlandırma ve bilgi üretme edimi üzerinden kendimi yaratma dürtüsü ve ihtiyacı duyarım. Bu dürtüye “Coyolxauhqui şartı” adını veriyorum: Bu, bir kendini yeniden inşa etme süreci ve yaralanmaların, travmaların, ırkçılığın ve *que hechan pedazos nuestras almas*, bizi parçalayan, enerjimizi dört bir yana saçan, ruhumuzu kemiren diğer saldırıların yarattığı susto’ları sağaltma mücadelesidir. Coyolxauhqui şartı, kendiliğin/ruhunun etrafa saçılmış ya da yitirilmiş parçalarını geri çağırma işi, unuttuğumuz kayıpların yasını tutma edimidir. Gölge canavar ve hizmetindeki desconocimiento’lar (sorumluluktan kaçmak için bilmemeyi seçme cehaleti) kısıkvrak yakalar bizi. Hayatın tutarsızlığı ve istikrarsızlığıyla, yükselen gerilim ve çatışmalarla mücadele hâli beni bu mücadeleyi işleyip dönüştürmeye iter. Deneyimlerimi/zi “yazıp dökme” isteği, salt zihinsel, duygusal ve spiritüel kaygıdan doğar. Dahası, bütünleşme isteğim ve çabalarım akıl sağlığımı korur, ki bu bir ölüm kalım meselesidir. (Des)conocimiento’larla, bilmek istemediklerimle boğuşurken, gözlerimi ve kulaklarımı kültürel gerçekliklere açar ya da kaparken, farkındalığımı ve bilincimi genişletir ya da genişletmekten kaçınırken kimi zaman olumlu gölgeye dair keşifler yaparım. Her rahatsızlık, imgelem istirdyesinde bir kum tanesidir. Rahatsızlığın ya da yaranın etrafında birikenlerden müthiş bir içgörü incisi, bir teori ortaya çıkabilir.

Kendi kültürel üretim biçimlerimle ve bir sanatçı olarak oynadığım rolle devamlı mücadele ediyorum. Yarattıklarımın boğuşup durduğum bu alana “nepantla” adını veriyorum. Nepantla, kültürel ve kişisel kodlarımın çarpıştığı, dünyanın buyruklarına baş kaldırdığım, yazılarımda bambaşka dünyaların kavuşup kaynaştığı yerdir. Yazarken çok çeşitli nepantla’ların -dilsel, coğrafi, toplumsal cinsi-

yetli, cinsel, tarihsel, kültürel, politik, toplumsal nepantla'ların- bilincine varırım. Nepantla, farklı dünyalar arasındaki temas noktası, imgelemlerle fiziksel varlık, sıradan gerçeklikle sıradan olmayan (spirittüel) gerçeklik arasındaki *el lugar*'dır [yer]. Nepantla meseleleri kendiliğinden yazdıklarımın içine sızar: Söz konusu konuları *kendi irademle* ele almama gerek kalmaz; nepantla'lar zaten içimde ikamet eder, dolayısıyla yazdığım her şeye kaçınılmaz olarak tezahür ederler. Nepantla'lar, kayıp ya da eksik parçaların geri toplanabileceği, dönüşümün ve iyileşmenin mümkün olduğu, bütünlüğün henüz erişilmemiş olmakla birlikte nihayetinde ulaşılabilir görüldüğü daimei gerilim mekânlarıdır.

Escribo para "idear" ["idear" için yazıyorum]: İspanyolca "idear" sözcüğünün anlamı "fikir üretmek ya da tasarlamak, teori geliştirmek, yenilik yaratmak ve tahayyül etmek"tir. Çalışmalarım gerçeklik, kimlik, yaratıcılık, aktivizm, spiritüellik, ırk, toplumsal cinsiyet, sınıf ve cinselliğe dair hâkim mefhumlara hükmeden paradigmaları sorgulamak, etkilemek ve değiştirmek üzerinedir. İmgeleme dair bir epistemoloji, bir imge psikolojisi geliştirebilmek için kendi sembolik dizgemi inşa ederim.⁹² Yeni epistemolojik çerçeveler yaratmaya uğraşırken hep idear etkinliği üzerine düşünürüm. Beni bu metni yazmaya iten, imgelerin "peşinden gitme" ile "hikâyeler" ve teoriler yaratma sürecini paylaşmaya duyduğum arzu veya ihtiyaçtır.

Sanatçıların kendi imgelerini doğrudan yorumlama girişimlerinin örneği azdır. Sanat alanında pek az doğrudan kişisel araştırma bulunuyor, hâl böyle olunca ben de kendi deneyimlerime yönelmek ve kendi formüllerimi geliştirmek zorunda kaldım. *Intento dar testimonio de mi propio proceso y conciencia de escritora chicana* [Chicana bir yazar olarak kendi yaşadığım sürece ve bilincime tanıklık et-

⁹² Bilgi felsefesi olan epistemoloji bilgi yollarını inceler.

meye çalışıyorum]. Soy la que escribe y se escribe/Ben hem yazan hem yazılanım. *Ultimamente es le escribir que me escribe*/Yazı beni “yazıyor.” “Okuyarak” ve “konuşarak” kendimi var ediyorum. Yazı benim gerçekliği, kimliği, dili ve egemen kültürün dayattığı temsillerle ideolojik kontrolü eleştirdiğim düzlemdir.

Çok disiplinli bir yaklaşım ve “hikâye anlatıcılığı” tarzını benimseyerek, hem kendi verdiğim hem başkalarının verdiği temsiliyet, kimlik, kendini yazma ve yaratıcı dışavurum mücadelelerini teorize ediyorum. Gerek serbest gerek teorik yazılarımda kendimi “ifade ederken” durmadan konum değiştiririm. Bu, ideolojik *remonilo*’ları (girdapları), kültürel uyumsuzluğu ve rakip dünyaların kesişimini hesaba katmak demektir. Çoğu insan gibi benim de farklı kültürlerde ikamet ettiğim ve başka *mundos* [dünyalara] geçişlerime uygun perspektif değişimleri yaptığım gerçeğiyle yüzleşmek demektir; eşiksel mekânlarda, nepantla’larda yaşamak demektir. Chicana/mestiza (mexicana tejana) deneyimine ve kimliğine birçok akstan -yazar/sanatçı, aydın, akademisyen, öğretmen, kadın, Chicana, feminist, lezbiyen, emekçi- yaklaşarak bu kimlik değişimlerini analiz etmeye, betimlemeye ve yeniden yaratmaya çalışıyorum. Sözümlü birçok “ülke” coğrafyasından söylüyor olmak beni ayrıcalıklı bir konuşmacı yapıyor. “Bilinmeyen bir dilde sayıklıyorum”,⁹³ içimde ikamet eden çok çeşitli alt şahsiyetlerin dillerini, duygularını, düşüncelerini, fantezilerini anlayabiliyor, geldikleri çok çeşitli yerleri görebiliyorum. Bunu yapabilmek için hangi şahısta (ben, o, sen, biz, onları, onlar), hangi kipte (şimdi, geçmiş, gelecek), hangi dil ve dizgede, nasıl bir ton veya üslupla konuşacağıma karar vermem gerekiyor. Kimlik oluşumu (yani kendini ve dünyayı “okumak” ve “yazmak”) işte bu

⁹³ Yazar burada aynı başlıklı kendi makalesine gönderme yapıyor (“Speaking in Tongues: A Letter to Third World Women Writers”) (Ç.N.).

farklı kendiliklere ve dünyalara dair ikilik, çelişki ve perspektiflerin sentezlendiği bir simya sürecidir.

Hem gözlemci hem iştirakçi olduğum bu otoetnografilerde kendime aynı anda hem özne hem nesne olarak bakarım. Özne/nesne, sınıf, toplumsal cinsiyet ayrımları ve diğer sınırlar bir anda bulanıklaşır. Yöntemsel yaklaşımım, keza teoriler de yazma süreci içinde şekillenir. Bu bölümler de dahil olmak üzere yazdığım her şeye kurmaca veya şiir gözüyle bakarım.

Yeni bilme yolları, yeni bilgi nesneleri, yeni perspektifler ve yeni deneyim tasnifleri ortaya koyarken yarı bilinçsiz bir biçimde -hâkim kipleri pekiştirmediğini umduğum- yeni bir metodolojiyle de boğuşurum. “Okumayı” ve “yazmayı” öğrenirim, imgeler ve “hikâyeler” yoluyla bilgiye ve conocimiento’ya ulaşırım. Düşünceme konu olan deneyimlerle uyumlu çeşitli öyküleme formatları ve çalışma biçimi-me karşılık gelecek bir dil ve üslup kullanırım. Hem yaratıcısı olan benim için hem de okuyan/yorumlayan/birlikte yaratan sizler için imgenin anlamı üzerine düşünmenin ve bu anlama dair bilinçli farkındalığın sanat üretimine engel olmadığına, aksine ona katkıda bulunduğuna inanıyorum. İmgelerin benimle ve benim aracılığımla konuşmasına olanak tanıyarak, imgelerin arasından yollar tahayyül edip açarak ve onları en derin cenote’lere dek izleyerek, onlarla diyaloga girerek ve sonrasında gözüme çarpanları tercüme ederek gündelik deneyimi kuramsallaştırabileceğim çerçeveler elde ederim. Kimi zaman gölge bu süreci baltalar, davranışıma hükmederek süreci sancılı kılar.

Yeni öznellikleri betimlemek, irdelemek veya kapsayabilmek için eski eleştirel dili kullanamam. İkincil yöntemler (başkalarının algılarını yorumlama) yerine birinci elden sunuş yöntemlerini (autohistoria) kullanırken, kendi ifadelerimin psikolojik/mitolojik boyutları üzerine düşünürüm. Yaralarımı kurcalar, izlerine dokunur, çatışma-

larımın doğasını haritalandırırım. Bana ilham vermeleri için *las musas* [ilham perilerine] dil döker, şarkılar mırıldanır, gölgenin aldığı biçimlere bürünür, onlarla konuşmaya çalışırım.

Yöntemler, teorik konumları ve temel öncülleri beraberinde getiren varsayımlar üzerine kurulur. Burada iki bakış açısından söz edilebilir: Biri, somut gerçekliğe sahip duyuşal görüş, diğeri psişik gerçekliğe sahip düşsel görüştür. İmgelerden hikâye (imgelere dair anlattığım hikâyeyi) örerken imajist düşünceden faydalanır, düşsel bilince başvururum. İmgenin ruhu kılavuzum olur. Naguala'm (daimon veya rehber ruh) hayatıma yön veren içsel bir duyarlılıktır; bu bir imge, bir eylem veya içsel bir deneyim olabilir.⁹⁴ İmgelemim ve naguala'm bağlantılıdır, ikisi de aynı sürecin, yaratıcılık sürecinin vecheleridir. Naguala'm beni sık sık irademe ve amacıma aykırı yerlere (saplantılara, bağımlılıklara, olumsuzluklara) ve oradan sancılı açmazlara savurur. Bu açmazların üstesinden gelmek de sürecin parçası olur. Bu algı biçimi büyüü düşünmeye aittir: Bu düşünüşte dış dünyada olup bitenler benim kişisel niyet ve ilgim doğrultusunda okunur. Dışsal olaylar mit üretme sürecimi anlamlandırmaya yarar. Akademik yazın geleneğinde büyüü düşünmeye değeri verilmez.

Metnim, imgelem/hayal gücü (psişenin imge yaratma yetisi, kurmaca yahut hikâye oluşturma, *Yıldız Savaşları*'ndaki holodeck misali içsel filmler yaratma gücü) üzerine, "aktif imgelem" ile *ensueño*'lar

⁹⁴ "Daimon" Antik Yunan'dan kalma bir terimdir. Psişik figürleri James Hillman "daimon" olarak nitelerken Katolik Kilisesi "iblis" (*demon*) olarak adlandırır. James Hillman'a göre "Carl Jung şiirsel, dramatik kurgularla ve sesi, bedeni, zihni ve devingenliği olan, tam anlamıyla hissedilen fakat yine de tümüyle hayali güçler" ile dolu "psişik gerçekliği" keşfetmiştir. "Bu psişik gerçekliktir ve daimon suretlerinde zuhur eder. Jung, bu daimon'lu gerçeklikler vasıtasıyla ruhun özerkliğini teyit etmiştir" (James Hillman, "Healing Fictions", *Dallas, TX: Bahar*, 1983, 56. Hillman'a göre "Daimon da bilinçdışı da imgeleme biçimleri, hikâye yazma yollarıdır" (Hillman, "Healing Fictions", s. 69.

(gündüz düşleri) ve bunlarla girilen bilinçli etkileşimler üzerinedir. Hepimiz bireysel ve kolektif *árbol de la vida ile el cenote*'ye bağlıyız, imgelerimiz ve ensueño'larımız hep bu bağlantıdan çıkar, topluluk içindeki (içsel, spiritüel, doğa/hayvan, ırksal/etnik topluluklar ve ortak ilgi, mahalle, kent, ulus, gezegen, galaksi ve bilinmeyen evren toplulukları) kendilikten doğar. Burada "düşleri" ya da *ensueño*'ları (imge üretimi) kullanarak neyin yanlış olduğunu bulmaya, güncel ve gelecek olayları önceden haber vermeye, yaşanan deneyimlerle teori arasında bilinmeyen, gizli bağlantılar kurmaya çalışıyorum. Bu metin düşünce, tefekkür ve düşsel çağrışımlar⁹⁵ tetikleyen sınavlar üzerinedir; dolaylı olarak da, kimi arketipsel deneyim ve süreçlerle ilişkilendirdiğim sembollerle ilgilidir:

Düşünceler dalga dalga geçiyor bedeninden, kâh bir yanı kasılıyor, kâh bir yanı gevşiyor. Her şey deriden, gözlerden, kulaklardan içine doluyor. O, gerçekliği fiziksel olarak deneyimliyor. Eylem fiziksel bağlamın dışında var olamaz. Her eylem bir kararın, içsel çatışmanın, mücadelenin, çözümün yahut berabere kalmanın neticesidir. Beden daima içteki etkinliği yansıtır. "Espanto", *Los Ensuenos de la Prieta*⁹⁶

Benim için yazmak bir beden jesti, yaratıcı bir jest, bir içindekini dışarıya çıkarma işidir. Benim feminizmin, cisimsiz soyutlamalara değil, bedenli gerçeklere dayanır. Maddi beden hem merkez hem de merkezdedir. Beden düşüncenin zeminidir. Beden bir metindir. Yaz-

⁹⁵ James Hillman ve Thomas Moore gibi post-Jungcu arketipsel psikologların ya da "düşsel psikoloji"nin ortaya koyduğu türden tasavvurlar.

⁹⁶ "Espanto", Anzaldúa'nın başlıklarından biri Los ensueños de la Prieta olan öykü-romanı için yazdığı öykülerden biridir. Öykünün bir versiyonu için bkz. Anzaldúa Papers, kutu 74, klasör 6. (D.N.)

mak, zihinde olmakla ilgili değildir, bedende olmakla ilgilidir. Beden dıştaki ve içteki uyaranlara fiziksel, duygusal ve zihinsel tepkiler verir, bu tepkileri kaydeder, tasnif eder ve kuramsallaştırır. Benim için yazmak sınırları zorlama dürtüsüyle, bedenın yollarından geçerek daha önce var olmayan bir şeyi zihinde yankılayan fikirler, imgeler ve kelimeler meydana getirme itkisiyle başlar. Yazma süreci, dünyayı kurarken başvurduğumuz gizemli sürecin aynısıdır.

İmgeler/hikâyeler ile konuşmakla onlar hakkında konuşmak arasında fark vardır. Bu metinde imgeler/hikâyeler ile konuşmaya, yaratıcı ve spiritüel süreçlerle ve bunların ritüel boyutlarıyla bağlantı kurmaya çalışıyorum. Kimi imge ve kavramlarla kendi deneyimim ve psişem arasındaki ilişkiyi sergilerken kişisel anlatıları teorik söylemle, otobiyografik anekdotları teorik nesirle harmanlıyorum. Melez bir tür yaratıyor, yarattığım bu yeni söylemsel kipi “autohistoria” ve “autohistoria-teoría” olarak adlandırıyorum. *Conectando experiencias personales con realidades sociales* [kişisel deneyimlerin toplumsal gerçeklerle ilişkilendirilmesi] sonucunda autohistoria, bu etkinliğe dair kuramsallaştırmalar sonucunda ise autohistoria-teoría ortaya çıkar. Bu, kendini yazma edimi üzerinden bir bilgi, anlam ve kimlik yaratma ve üretme biçimidir. Kimi kişisel deneyimleri de çalışmaya konu ederek kamusal/özel olanın sınırlarını silikleştiririm.

Bu kitabı yazarken kimi kavramları/teorileri imgeleme/yaratma/keşfetmenin yollarını bulmam, tek tek makalelerin yapısına ve tasarımına karar vermem, başka bir deyişle her bir makale için ayrı bir evren haritası çıkarıp arazi taraması yapmam gerekti. Bu tür keşifleri yazdığım esnada yaparım, daha önce değil. Her yazıya şeklini veren enerjiyi açığa çıkarır ve salıveririm. Yazıdaki öncülleri, fikirleri, karışık fikirleri, kontrolcü fikirleri keşfede keşfede hikâyenin çatısını kurarım. Her şeyin başı olan ilk fikrin arkasında yatanın peşine düşer; dönemeçlerin, duygusal dinamiklerin, parçaları birleştiren halkala-

rın izini sürerim. Makaleleri çatışma, diyalog, kriz, doruk, çözüm ve şiirsellik içeren birer “hikâye” olarak görür, öyle ele alırım. Zanaatın çeşitli inceliklerini de hesaba katar, anlatı tekniğine ve dil kullanımına -İspanyolcanın nereye uygun düşeceğine, teorik dilin yerinde olup olmadığına, yerel dil kullanımının uygun olup olmayacağına- dikkat ederim.

Tek bir disiplinin konumundan yazmam. Resmî teorik/felsefi dilin dışında yazarım. Mücadelem, dışlanmış kendiliklerin, özellikle kadınların, renkli insanların, kuirlerin ve ötekileştirilen diğer grupların kendiliklerinin tanınması ve meşrulaştırılması içindir. Fikirleri düzenler, “hikâyeler” hâlinde toplarım. İnsanın kendini anlayıp tanıyabilmesinin ve dünyayı anlamlandırabilmesinin anlatılar yoluyla mümkün olduğunu düşünüyorum. Kişi, anlatılar yoluyla kendine kimlikler biçerken bilinçsiz bir biçimde, kendi eseri olmayan toplumsal anlatıların içinde konumlanır.⁹⁷ Bize kimlik öykümüzü veren kültürümüzdür, pero en un buscado rompimiento *con la tradición* [fakat gelenekten kopuşla] alternatif bir kimlik öyküsü yaratırız.

Kitapta hayatımı kuran çok çeşitli “anlatılar” yer alıyor: Feminizm, ırk, etnisite, kuirlik, toplumsal cinsiyet ve sanat pratiği. Okuma, yazma ve diğer yaratıcı edimlere özgü süreçler irdeleniyor. Kitap okurken ya da yazarken şamanik düşler gelir. Okumanın ve yazmanın bize yaşattığı bu kontrollü “yükselişler” rüya ya da fantezi sürecine benzeyen ve şamanların âlemler arası büyülu yolculuklarını andıran bir tür “ensueño” sayılabilir. Benim ensueño imgem, dört nala koşan bir yaban atına binmiş La Llorona’dır. La Llorona kimi

⁹⁷ Margaret R. Somers ve Gloria D. Gibson, “Reclaiming the ‘Epistemological Other’: Narrative and the Social Constitution of Identity”, Craig Calhoun (der.), *Social Theory and the Politics of Identity* içinde, Cambridge, MA: Blackwell, 1994, s. 58-59.

tasvirlerde at başlı bir kadın olarak resmedilir. Yazılarımda Meksika'ya özgü Coyolhauqui gibi yerli kültür figürlerini, sembol ve pratikleri "temellük ediyorum." İç dünyaya ait düşsel figürleri (arketip-ler) kullanıyorum. "Sıradan olmayan" gerçekliklere yapılan yolculukta imgelem/hayal gücünün rolünü, nagualismo'da düşsel olanın kullanımını ve bunun doğanın spiritüelliğiyle bağlantısını araştırıyorum. Bu metin, gerçeklikte ve kimliği inşa ve yeniden inşa süreçlerinde düşsel yükseliş edimleri hakkındadır.

Kimlik, milliyetçilik, etnisite, ırk, sınıf, toplumsal cinsiyet, cinsellik ve estetik anlatılarını yeniden yazarak dönüşümün nasıl gerçekleştiğini salt anlatmakla yetinmeyip göstermeye de çalışıyorum. Benim işim gerçeklikleri yalnızca yorumlamak ya da betimlemek değil, aynı zamanda dil ve eylem yoluyla, semboller ve imgelerle gerçeklikler yaratmaktır. Görevim okurlara rehberlik etmek ve onlara birlikte yaratma alanları açmaktır; ki bu da çoğu zaman kültüre, aile değerlerine ve egonun emirlerine aykırı düşmek, dış ve iç sansüre karşı çıkmak, genlerin buyurduklarına karşı durmak demektir. Kültürlerimiz bekleğimizden itibaren bizi sıradan bilincin yarı-trans hâline alıştırır, çevremizdeki insanlarla aynı fikirde olmaya, olanı olduğu hâliyle kabul etmeye zorlar. Bu trans hâlinden çıkmak son derece zor bir iştir.

Bu metin kendi kalıplarını ve düzenlenişini, kendi stratejilerini, bizatihi düşüncenin düzenbazlıklarını ve deneyim esaslı söylem düzeyinde teori üretmenin hilelerini de sorgular. Öznel dünyaları düzenleyen çok çeşitli deneyim yapılarını araştırır, kişisel deneyim ve davranışlardaki anlama ışık tutar. Yeni hikâye ile eski hikâyenin diyaloguna dahil olur ve efendi hikâyeyi gözden geçirmeye teşebbüs eder.

Bu kitapla, kadınları sınırlandıran ve kısıtlayan mevcut iktidar yapılarını müdahaleleriyle bozmaya, sarsmaya ve dönüştürmeye çalışan aktivist akademisyenlerin yürüttüğü tartışmalara katkıda bulunabilmeyi umuyorum. Faydalandığım başlıca disiplinler arasında

yaratıcı yazarlık, feminizm, sanat, edebiyat, epistemoloji, ayrıca spirüellik, ırk, sınır, Raza çalışmaları ve etnik çalışmalar bulunuyor. Bilgi dizgelerini sorgulayarak normlara eklemeler yapmaya ya da bunları değiştirmeye ve yeni teorik modeller önererek bu alanlarda değişiklikler yapmaya çalışıyorum. Yeni kabilecilik üzerinden Chicano ve diğer milliyetçi anlatılara meydan okuyorum. Tüm Chicana ve renkli kadın yazarlar gibi ben de çifte bir açmazla karşı karşıyayım: Hâkim beyaz yapıya kaydedilmeksizin (yapıda yeniden üretilmeksizin) yazmak (üretmek) ve başkaldırdığımız yapıyı yeniden kaydedip yeniden üretmeden yazmak nasıl mümkün olabilir? Bize düşen görev, kadınlara kendi karanlıklarından korkmayı, bize karanlığımızı yazılarımıza bulaştırmamayı buyuran fermana karşı yazmaktır. *Nuestra tarea* [bize düşen], cansız ve başı kesilmiş bir Coyolxauhqui değil, gözünü dört açmış bir Coyolxauhqui tasavvur etmektir. Bize düşen, karanlığı aydınlatmaktır.